

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

2018-07-02 Nr. (29.4-31-3)-R-3749

DĖL MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO PAKEITIMŲ

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM) informuoja apie Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau - MAĮ) 2, 38, 68, 87, 100, 132, 139 ir 140 straipsnių pakeitimą bei papildymą 40¹ straipsniu, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau - VPI) 46, 92 ir 95 straipsnių pakeitimą, Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo (toliau - LPI) 13 straipsnio pakeitimą.

MAĮ 2 straipsnio pakeitimas:

Šiuo pakeitimu, praplečiama „Su mokesčiu susijusios sumos“ sąvoka. Šiuo pakeitimu įtvirtinama, jog nuo 2019 m. sausio 1 d. „Su mokesčiu susijusios sumos“ bus laikytinos ne tik apskaičiuoti delspinigiai, paskirta bauda, palūkanos, mokamos pagal mokestinės paskolos sutartį, taip pat palūkanų delspinigiai, tačiau ir pačios palūkanos.

MAĮ 38 straipsnio pakeitimas:

Atliktu pakeitimu praplečiamas sąrašas paslapyje nelaikomos informacijos ir nuo 2019 m. sausio 1 d. paslapyje nebus laikoma informacija apie mokesčių mokėtojo - juridinio asmens arba individualia veikla užsiimančio fizinio asmens - atitiktis minimaliems patikimo mokesčių mokėtojo kriterijams. Šis punktas įgyvendina MAĮ 40¹ straipsnyje įtvirtintų kriterijų nesilaikymo neigiamas pasekmes. VMI prie FM informuoja, jog buvęs MAĮ 38 straipsnio 7 punktą nuo 2019 m. sausio 1 d. bus įtvirtintas MAĮ 38 straipsnio 8 punkte.

MAĮ papildymas 40¹ straipsniu:

Pažymėtina, jog nuo 2019 m. sausio 1 d. MAĮ bus papildytas 40¹ straipsniu, kuris įtvirtins kriterijus, pagal kuriuos mokesčių mokėtojai bus įvertinti ir atitinkantis visus straipsnyje numatytus kriterijus, bus priskirti prie patikimų mokesčių mokėtojų.

VMI prie FM informuoja, jog šis pakeitimas inicijuotas dėl to, jog šiuo metu mokesčių teisėje nėra teisės normų, nustatytų ir praktiškai taikomų kriterijų, kuriomis remiantis mokesčių administratoriui būtų suteikta teisė diferencijuoti mokesčių mokėtojus pagal tai, kaip jie vykdo savo mokestines prievoles, ir, priklausomai nuo asmenų klasifikavimo, sudaryti teises prielaidas taikyti diferencijuotą teisinį režimą asmenims, kurie savo mokestines prievoles vykdo netinkamai. Šiuo pakeitimu nustatyti objektyvūs ir pagrįsti kriterijai, kuriais vadovaujantis mokesčių mokėtojų grupė, kuri netinkamai vykdo savo mokestines prievoles, turės neigiamų tokios savo veiklos teisinių ir moralinių pasekmių. MAĮ 40¹ straipsnis numatys, kad mokesčių mokėtojas bus laikomas neatitinkančiu minimalių patikimo mokesčių mokėtojo kriterijų, jeigu jis praeityje buvo nubaustas už padarytus reikšmingus ar pakartotinius teisės pažeidimus ir nuobaudos yra įsigaliojusios. Būtent šie kriterijai sukurs mokesčių mokėtojui tokias neigiamas pasekmes:

1) Informacija apie tai, kad mokesčių mokėtojas neatitinka minimalių patikimo mokesčių mokėtojo kriterijų, nebus laikoma paslapyje ir ši informacija bus skelbiama mokesčių administratoriaus internetinėje svetainėje (dėl šios aplinkybės atliktas MAĮ 38 straipsnio pakeitimas);

2) Atliekant šių mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmus, bus taikomi ilgesni senaties terminai (dėl šios pasekmės numatyta išimtis MAĮ 68 straipsnio pakeitime);

3) Mokesčių mokėtojai neatitinkantys minimalių patikimo mokesčių mokėtojo kriterijų, negalės dalyvauti viešuosiuose pirkimuose (įgyvendinant šią neigiamą pasekmę atliktas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimas);

4) Tokie mokesčių mokėtojai negalės įgyti paramos gavėjo statuso, o tokį statusą jau turintys - šio statuso neteks (siekiant įgyvendinti šią teisiškai neigiamą pasekmę, atliktas Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo pakeitimas);

VMI prie FM taip pat informuoja, jog esant įstatymų leidėjo valiai, tokių asmenų patirtinų neigiamų teisinių pasekmių sąrašas ateityje galės būti papildomai praplėstas.

Svarbu pažymėti, jog šios nuostatos yra taikomos tais atvejais, kuomet yra vertinami teisės pažeidimai padaryti nuo 2019 m. sausio 1 d.

MAĮ 68 straipsnio pakeitimas:

MAĮ 68 straipsnio pakeitimu, atsižvelgiant į kitų užsienio valstybių mokesčių administratorių praktiką, bendrasis mokesčių apskaičiavimo ir perskaičiavimo senaties terminas sutrumpinamas nuo einamųjų metų ir 5 praėjusių kalendorinių metų iki einamųjų metų ir 3 praėjusių kalendorinių metų.

VMI prie FM atkreipia dėmesį, jog naujai išdėstyta 68 straipsnio 4 dalis numatys, jog tam tikrais atvejais, mokesčių administratorius bei mokesčių mokėtojas mokestį galės apskaičiuoti / perskaičiuoti už einamuosius ir 5 praėjusius kalendorinius metus, o 6 dalyje numatyta, kokiais atvejais mokestis galės būti apskaičiuojamas / perskaičiuojamas už einamuosius ir 10 praėjusių kalendorinių metų terminą.

Šis MAĮ pakeitimas įsigalios nuo 2020 m. sausio 1 d.

MAĮ 87 straipsnio pakeitimas:

MAĮ 87 straipsnio atlikti pakeitimai, įsigaliosiantys 2019 m. sausio 1 d., reglamentuoja mokesčių mokėtojo teisę į palūkanas, kai mokesčių administratorius laiku negrąžina mokesčio permokos, mokėtinų palūkanų dydį, palūkanų skaičiavimo pradžios ir pabaigos momentus.

Šie pakeitimai inicijuoti, būtent todėl, kad 2006 metų lapkričio 28 dienos Tarybos direktyvoje 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nėra reglamentuojami klausimai, susiję su mokesčių mokėtojų naudai mokėtinomis palūkanomis tais atvejais, kai nacionalinis mokesčių administratorius laiku negrąžina pridėtinės vertės mokesčio (toliau - PVM) permokos. Šią koncepciją savo sprendimuose plėtoja Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau - ESTT), aiškindamas Europos Sąjungos teisę ir užpildydamas teisinio reglamentavimo spragas (žr. ESTT bylas C-107/10, C-387/16). Dėl šios priežasties nacionalinių (Lietuvos Respublikos) teisės aktų nuostatos visiškai atitinka minėtos direktyvos nuostatas, tačiau iš dalies nesutampa su tuo, kaip šios direktyvos nuostatas aiškina (išaiškino) ESTT savo sprendimuose. Siekiant užtikrinti ESTT praktikos taikymą nacionaliniu lygmeniu, atlikti minėti pakeitimai.

MAĮ 100 straipsnio pakeitimas:

Šiuo pakeitimu, įtvirtinta galimybė, mokesčių administratoriui atleisti mokesčių mokėtoją nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies, kai tokia teisinė galimybė yra numatyta specialiaame mokesčių įstatyme. Atsižvelgiant į tai, VMI prie FM informuoja, jog mokesčių administratorius šiuo pakeitimu įgyja teisę atleisti mokesčių mokėtoją nuo delspinigių savo iniciatyva, kai tokia galimybė yra numatyta specialiaame įstatyme. Pakeitimas įsigalios nuo 2019 m. sausio 1 d.

MAĮ 132 straipsnio pakeitimas:

Šiuo metu galioja tokios asmenų baudimo taisyklės, kuriomis remiantis asmuo, padaręs tam tikras nusikalstamas veikas mokesčių srityje, yra baudžiamas tiek pagal atitinkamas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau - BK) nuostatas, tiek ir pagal MAĮ (skiriant atitinkamas baudas). Taigi faktiškai asmuo už tuos pačius pažeidimus yra baudžiamas du kartus. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros pateiktą pasiūlymą „inicijuoti MAĮ bei kitų norminių aktų pakeitimus, kurie įgalintų mokesčių administratorių išieškoti į valstybės biudžetą nesumokėtus mokesčius bei kitus privalomus mokėjimus (pvz., delspinigius), neskiriant pažeidėjui baudos už padarytą mokestinį pažeidimą, arba, įsigaliojus apkaltinamajam nuosprendžiui, sudarytų sąlygas mokesčių administratoriui savo iniciatyva panaikinti nuteistam asmeniui paskirtą administracinę nuobaudą, paliekant galioti sprendimą dėl į valstybės biudžetą išieškotų mokesčių bei kitų privalomų mokėjimų“, atlikti atitinkami MAĮ 132 straipsnio pakeitimai.

Pakeitimais nustatoma, kad bauda neskiriama, kol kompetentingos institucijos (ikiteisminio tyrimo institucijos; prokuroras; teismas) nepriims esminių sprendimų dėl asmens

kaltės, atsakomybės ir nubaudo pagal BK: 1) teismui apkaltinamuoju nuosprendžiu nuteisus asmenį, pagal MAĮ skirtina bauda neskiriama; 2) kitais atvejais pagal MAĮ skirtina bauda turi būti paskirta ir sumokėta (išieškota). Pakeitimas įsigalios nuo 2019 m. sausio 1 d.

MAĮ 139 ir 140 straipsnio pakeitimas:

Šiais pakeitimais nustatyta, jog mokesčių administratorius skirdamas konkrečią baudą mokesčių mokėtojui, turi vadovautis MAĮ 140 straipsnyje įtvirtintomis baudų skyrimo taisyklėmis. MAĮ 140 straipsnyje įtvirtintos mokesčių mokėtojų atsakomybę lengvinančios bei sunkinančios aplinkybės, į kurias mokesčių administratorius privalomai turi atsižvelgti skirdamas konkrečią baudą. Taip pat MAĮ 140 straipsnyje yra įtvirtinta, konkrečios baudos apskaičiavimo metodika.

MAĮ 139 straipsnio pakeitimas įsigalios nuo 2019 m. sausio 2 d.

Dėl atleidimo nuo delspinigių už nesumokėtus mokesčius:

Atsižvelgiant į šešėlinės ekonomikos mažinimo siekį, bendros valstybės ir visuomenės bei atskirų jos grupių darnos ir pažangos siekimą, įteisinta vienkartinė galimybė asmenims, nustatyta tvarka ir terminais deklaravusiems atitinkamas mokėtinų mokesčių sumas, būti atleistiems nuo neigiamų teisinių pasekmių. Šiuo pakeitimu numatoma, jog mokesčių mokėtojams deklaravusiems mokėtinų mokesčių sumas, mokesčių administratorius neskirs baudų, taip pat nuo šių sumų nebus skaičiuojami delspinigiai, o taip pat jie nebūtų įtraukti į nepatikimų mokesčių mokėtojų sąrašą. Vienintelė keliama sąlyga, kad būtų išvengta visų šių neigiamų pasekmių yra mokesčio sumokėjimas. Pažymėtina, jog mokesį bus galima sumokėti per 20 dienų arba mokesčio sumą išdėstyti dvejiems metams. Be to, siekiant nesudaryti prielaidų diskriminuoti asmenų, laiku savanoriškai deklaravusių mokesčius, tačiau dėl vienu ar kitu priežasčių jų nesumokėjusių, įtvirtinta, kad nuo likusios nesumokėtos ar neišieškotos delspinigių sumos sumokėjimo jie bus atleisti automatiškai. Šiuo atveju mokesčių sumokėjimas nebus būtina atleidimo nuo delspinigių sąlyga.

VMI prie FM informuoja, jog atleidimas nuo delspinigių mokesčių mokėtojams deklaravusiems mokėtinus mokesčių sumas truks nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2019 m. liepos 1 d. Detaliau apie šią procedūrą VMI prie FM informuos atskiru raštu.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

